Eduskunta
Talousvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 105/2021)

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia. Muutokset on tarkoitettu olemaan voimassa covid-19-pandemian johdosta väliaikaisesti. Esityksessä ehdotetuilla tartuntatautilain muutoksilla pyritään ehkäisemään ulkomaista alkuperää olevien covid-19-tartuntojen leviäminen Suomeen. Suomeen saapuvilta henkilöiltä edellytettäisiin luotettavaa todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta covid-19-taudista, saadusta hyväksyttävästä covid-19-rokotussarjasta tai ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä.

Jos Suomeen saapuvalla vuonna 2005 tai sitä ennen syntyneellä henkilöllä ei olisi esittää covid-19-testitodistusta, hänen tulisi käydä testissä Suomeen saavuttuaan ja toisessa covid-19-testissä 72-120 tunnin kuluessa Suomeen saapumisesta. Lisäksi heidän, joilla on todistus ennen Suomeen saapumista tehdystä negatiivisen tuloksen osoittavasta luotettavasta covid-19-testistä, tulisi käydä toisessa covid-19-testissä 72-120 tunnin kuluessa Suomeen saapumisesta.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian ja olemaan voimassa 31 päivään joulukuuta 2021 asti. Ehdotettu toista covid-19-testiä koskeva pykälä olisi voimassa kuitenkin 15 päivään lokakuuta 2021.

Suomen Yrittäjien lausunto

Yhteenveto Suomen Yrittäjien näkemyksistä

Esitettävän sääntelyn osalta Suomen yrittäjät toteaa, että

- **Sääntelyn lähtökohdaksi on otettava riskiperusteisuus, jossa huomioidaan lähtömaan tautitilanne.** Matkustus tulee olla vapaata maltillisen epidemiatilanteen maista. Testaus- ja todistusvaatimukset on syytä rajata vain kohonneen riskin maista saapuviin. Tätä järeämmät toimet ovat kohdistettava vain korkeimman riskin maista matkustaviin.

- **Sääntelyn on oltava yhdenmukainen muun Euroopan kanssa.** Maahantulovaatimukset eivät saa olla muuta Eurooppaa tiukemmat. Matkailun elpyminen ja Suomen valikoituminen matkailukohteeksi edellyttää sääntelyä, joka on linjassa muun Euroopan kanssa.

- **Ennakkotestillä matkustavalta ei pidä vaatia toista testiä.** Toisen testin vaatiminen ennakkotestillä matkustavilta ei ole tarpeellista matkailun terveysturvallisuuden takaamiseksi. Toisen testin vaatimus lisää testauksesta aiheutuvaa kuormitusta ja aiheuttaa huomattavia kustannuksia Suomelle. Lisäksi velvoitteen noudattamisen valvonta olisi käytännössä mahdotonta. Kun muut maat eivät aseta vastaavia vaatimuksia maahantulon edellytykseksi, vaatimukset johtaisivat siihen, ettei Suomi valikoidu matkailukohteeksi.

Suomi ei voi asettaa matkailijoille muuta Eurooppaa kireämpiä vaatimuksia

Matkailu on yksi suurimmista kärsijöistä koronapandemiassa ja sen elpymistä on pyrittävä edistämään oikeasuhtaisen ja tasapainoisen sääntelyn avulla. Terveyskriisin lisäksi matkailua koskevat ylimitoitetut vaatimukset vaikuttavat kielteisesti matkailualan työllisyyteen ja alueiden elinvoimaan, jotka ovat hyvin riippuvaisia matkailijoista. Matkailun avautumisella on matkailualan toimijoiden ohella suuri merkitys myös muille matkailusta riippuvaisille yrityksille.

Esityksen mukaiset maahantuloa koskeva vaatimukset ovat vastoin yleiseurooppalaista linjaa. Muissa EU-maissa ennakkotestillä matkustavilta ei vaadita toiseen testiin osallistumista tai karanteenia ja niissä maissa, joissa lisävelvoitteita on asetettu, ne kohdistetaan riskiperusteisesti vain korkean riskin maista matkustaviin.

Matkailijat tai matkanjärjestäjät eivät suunnittele tai suuntaa toimintojaan matkakohteisiin, jossa vaatimukset ovat muuta Eurooppaa tiukemmat. Matkustusrajoitusten on oltava oikeasuhtaisia ja yhdenmukaisia muun Euroopan kanssa. Esitysluonnoksen mukaiset maahantuloprosessit, jotka vaihtelisivat todistustyypin perusteella, johtavat sekavaan kokonaisuuteen ja aiheuttavat epävarmuutta matkailijoissa sekä heikentävät Suomen houkuttelevuutta matkailukohteena.

Ennakkotestillä matkustavalta vaadittava toinen testi rajoittaa merkittävästi matkailuyritysten ja matkailuun kytkeytyvien muiden yritysten elpymis- ja toimintamahdollisuuksia vaatimusten voimassaoloaikana. Matkailun elpyminen ja matkailutoimijoiden toimintamahdollisuuksien parantaminen edellyttävät sääntelyä, joka on linjassa muun Euroopan kanssa. Esitys toteutuessaan tarkoittaisi, että Suomen matkailu pääsisi avautumaan muita

EU-maita hitaammin, mikä on erittäin tuhoisaa matkailualan elpymisen sekä sen kilpailukyvyn säilyttämisen kannalta.

Kannatamme esityksen jatkovalmistelumuutosta, jossa todistusvaatimuksen ikärajan on nostettu 13 ikävuodesta 16 ikävuoteen. Pidämme tärkeänä, että esityksen jatkovalmistelussa on uudelleentarkastelu sääntelyn voimassaoloaikaa, jota on lyhennetty vuoden loppuun. Katsomme, ettei esitettyä toisen testin vaatimuksesta pitäisi säätää edes muuta sääntelyä lyhyemmin voimassaoloajoin. Rokotekattavuuden noustessa niin kansallisella, että EU-tasolla perusteita toiselle testille ei ole. Jo ensimmäisen rokote antaa merkittävää suojaa koronavirustaudilta, estää tartuntojen leviämistä väestössä.

Velvoite toiseen testiin ennakkotestillä matkustavilta on poistettava

Henkilöillä, joilla ei olisi rokotustodistusta täydestä rokotussarjasta tai todistusta kuuden kuukauden sisällä sairastetusta taudista, tulisi esitysluonnoksen mukaan käydä toisessa testissä 3-5 vuorokauden kuluttua Suomeen saapumisesta. THL:n mukaan maahan tulevia henkilöitä koskee vahva suositus kontaktien välttämisestä ennen aikaisintaan 72 tunnin maahantulosta tehtävän testin negatiivista tulosta. Suositus vastaa pääosin omaehtoista karanteenia. Katsomme, ettei kontaktien välttämis- tai karanteenisuosituksia pidä soveltaa todistuksella matkustaviin henkilöihin.

Toisen testin vaatimus sekä sitä koskevat aikarajat ovat ongelmallisia ottaen huomioon matkailijoiden keskimääräinen viipymäaika sekä matkakokonaisuuksien normaali kestoaika. Lyhyet matkat, jotka muodostavat suuren osan Suomeen kohdistuvasta matkailusta, estyisivät kokonaan. Suomen houkuttelevuutta matkakohteena heikentää merkittävästi käytännöt, joissa todistuksella matkustaviin kohdistetaan kontaktien välttämis- tai karanteenisuosituksia. Lisävaatimusten vuoksi Suomi ei valikoidu matkakohteeksi eikä pysty kilpailemaan sellaisten maiden kanssa, joissa maahantulo perustuu pelkkään ennakkotestaukseen. Suomen Yrittäjät katsoo, että kontaktien välttämistä koskevasta suosituksesta sekä toisen testin vaatimuksesta on luovuttava henkilöiden kohdalla, jolla on ennakkotestitodistus maahan saapuessaan.

Ennakkotestivaatimus ei vähennä Suomeen kohdistuvaa kuormitusta testausten kustannuksista ja testauskapasiteetista, koska testiin voisi hakeutua myös maahan saavuttaessa. Testin hankintaan lähtömaasta kannustaisi se, jos ennakkotodistuksen kanssa matkustava henkilö vapautettaisiin toisesta 3-5 vuorokauden jälkeen tehtävästä testistä.

Esitysluonnoksen mukaiset maahantuloprosessit vaatisivat huomattavia lisäresursseja ja merkittävää testauskapasiteettia matkustajamäärien kasvaessa. Lisävelvoitteiden noudattamisen valvonta olisi myös käytännössä mahdotonta. Epidemian hallinnan kannalta tehoton ja epätarkoituksenmukainen sääntely kuitenkin johtaisi siihen, ettei matkustajat suuntaisi matkojaan Suomeen.

Riskiperusteisuuden mukaisesti lähtömaan tilanne huomioitava sääntelyssä

Suomen Yrittäjät katsoo, että sääntelyn lähtökohdaksi on otettava riskiperusteisuus, jossa huomioidaan lähtömaan tautitilanne. Matkustus tulee olla vapaata maltillisen epidemiatilanteen maista. Testaus- ja todistusvaatimukset on syytä rajata vain kohonneen riskin maista saapuviin. Tätä järeämmät toimet ovat kohdistettava vain korkeimman riskin maista matkustaviin.

Ei ole tarkoituksenmukaista tai välttämätöntä, että maahantuloa koskevia edellytyksiä tai rajoituksia sovelletaan kategorisesti kaikkiin matkustajiin, myös niihin, joiden lähtömaan epidemiatilanne on rauhallinen. Sääntelyn keventäminen riskittömistä maista matkustamien kohdalla on tarpeen, jotta sääntely täyttää välttämättömyyden ja oikeasuhtaisuuden vaatimukset myös perusoikeuksien, erityisesti elinkeinovapauden näkökulmasta.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Karoliina Katila
asiantuntija